

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. — Opravištvu, na katero naj se blagovoljivo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ljudske šole in pravna vprašanja v njih.

I.

Je žalostno, ali resnično, ljudske šole na Slovenskem so po drugem pomenu te besede res ljudske, t. j. tuje, so prav za prav učilnice nemščine. Smoter naših ljudskih šol nij, kakor po vsem drugem civiliziranem in tudi neoliknem svetu, otroku podati najbolj potrebne vednosti, koje bode otrok doma za plugom, ali kako uže rokodelniško mizo rabil in krvavo rabil, ampak cilj naših ljudskih šol na glavi stoji in s kurjimi očesi v svet gleda, njemu gre za to, da se otrok par nemških fraz nauči, kojih nikdar, ali le redkokrat rabi, katere v najprilicnem položaji v par letih srečno pozabi, ter neumen kakor je bil, po svetu životari. Slovenci smo prav slabo postavljeni in metoda zadušenja našega življa veli, da neumni ostanemo, ker taki smo uže na pol preparirani za nemško valhalo ali kaj uže. — V tacih okolišajih se bode dalo teško izvajati, kar hočem v sledečem povedati, ali dá se, če se hoče.

Beremo včasih po časopisih, da v Angliji ali slobodni Ameriki mali dečko prav dobro pozna glavne poteze državnega prava, ter da se tudi v privatnem pravu ne da z lahka prodati; posebno pa so nekatere partije državnega ali privatnega prava v omenjenih deželah jako dobro poznate, tako n. pr. habeas corpus akta Angleža, ali zakoni, ki obsegajo stavek: moja hiša je moja tvrdnjava, in to so n. pr. ona načela, ki so važni temelji angleške in amerikske svobode. Naj se jedenkrat kaka vlada na Angleškem ali v Ameriki teh

omenjenih načel dotakne; upor milijonov državljanov bi jej javil, da z levom ljudskega prepričanja in ljudske volje nij igrati.

To je seveda v Angliji, v Ameriki lahko mogoče; Angleži imajo pravo, ki je iz ljudstva izraslo, ki je rezultat ljudskega bora za pravo, in kojega se je ljudstvo, ki si ga je s trudom in naporu priborilo, z vsem srcem oklenilo. Tu se pravo od zaroda do zaroda podeduje: „kakor so stari peli, čivkajo mladi,“ in najlepša šola za to, da pravo v živem spominu ljudstva ostane, so angleške ustanove javnosti. Po drugej Evropi tega nij najti, tu se je tuja bilka na narodova pravna stebila vcepila, in zaradi tega nikjer ne najdemo za to važno stran življenja ono zanimanje, kakor se na pr. pri angleških mladičih uže najde; pri nas indiferecizem v pravnem življenju povsod najlepše cvete. In to je rak na naših organizmih. Pri nas se lahko dela z ljudstvi kakor se hoče, v Angliji so navezana na suverena, na ljudstvo, in če se v drugej Evropi vlade za ljudsko mrmranje malo zmenijo, so v omenjenih deželah vlade neizmerno pazljive na valovje ljudskega mišljenja. Tu je ljudstvo res suveren, pri nas je „das Volk, der grosse Lümmel.“ Tega zla nečem nikakor zdajšnjim državnim krmilarjem v zlo šteti, osoda je tako hotela, ali bolje naravni zakon v razvijanju narodov, ki veli: omikan narod, kakor Rimljani, oddaje svoje zaklade omike drugim, neomikanim, kakor so bili pred časom Nemci, Francozi itd., je provzročil, da je rimljansko pravo narodna prava v drugej Evropi, razven Anglije, preplulo in utopilo, ter tako razvoj narodnega prava Nemcev, Slovanov itd. za vselej spravilo v jamo. Ker pak v programu razvijanja na-

rodov stoji, da narodi do vrhunca razvoja priti ne morejo, predno pri njih nij pravno življenje dobro razvito in sicer tako, da pravega življenja korenine po celem ljudstvu se razprostirajo, ter da je vse v narodu pazljivo čuvarstvo zakonov, kar pa brez znanja teh ne more biti, tako je pri nas, ki smo narodno pravo izgubili, ter se je tuja boginja v hram prava postavila, jedno glavnih potreb, naše zdajšnje pravo spraviti do boljšega spoznanja.

Rimljansko pravo, na kojega podlagi naše stoji, je velikansko delo človeškega duha; skoraj da si je človeštvo v njem postavilo večni spominek; jedna najlepših pridobitev človeškega bora in dela. Zdajšnje še nadvladanje tega prava je jasni dokaz tega, da narodi kulturnih zakladov za se in za čas njihovega bitja ne spravljajo na dan; vsi ti so kameni prizidanju človeštva kulture; jeden narod umre, ali na pridobitvah njegovih delajo drugi mladi narodi naprej. Če tega ne bi bilo in če bi vsak narod vse po sebi moral pridobiti, potem je vse nehanje in življenje narodov brez smisla, človeštvo nered na zmes raznih narodov brez vsacega uzornega smotra.

Rim je padel, ali njegovo pravo, če drugo ne, je družemu svetu z železno roko oktroiral, in to v dobro. Tudi Anglež se je tukaj učil, akoravno je on jedini mej zdajšnjimi, ki ima narodno pravo; ali drugim narodom nij bilo treba prava si kovati, dobili so ga uže dovršenega iz Rima. Delo, trudno delo se je privarčilo. Korist se ve da, ki narodnemu življu po tem poraste, da narod, ki si je sam zakone, ki so se v njem rodili, koje je sam z lastnim mlekom in krvjo dovil, podal, istih,

Listek.

Pomladanski valovi.

(Roman, spisa Ivan Turgenjev; poslovenil dr. Maks Samec.)

XXXI.

(Dalje.)

Sanin še nij nikdar bil v Eminej sobi. Vsa čarobnost ljubezni, ves ogenj, in vshitenje in sladka groza so precej vskipeli v njem in vrel v njegovej duši, kakor hitro je stopil čez zavetni prag . . . On pogleda okrog, pada k nogam svoje premile deve, pritisne svoje lice k njenemu stanu . . .

— „Ti moj?“ zašepeta ona; — „boš kmalu zopet prišel?“

— „Tvoj . . . vrnil se bom,“ trdi on zdihajoč.

— „Željno te bom pričakovala moj mili!“

Nekoliko minut pozneje je uže bežal Sanin po ulici na svoje stanovanje. On še nij bil

zapazil, da je bil ves razčopan skočil Pantaleon, — kričal za njim in se tresel, kakor da bi mu bil govoril z visoko povzdigneno roko.

Ravno čez tri četrt ure pride Sanin nazaj k Polozovu. Med durmi njegove gostilnice je uže stala kočija naprežena s štirimi konji. Ko zagleda Polozov Sanina pomrmlja tihoma: „A! se je vendar odločil?“ obleče plašč, kalošo, si natakne na glavo volnen čamar z uhnicami, akoravno je bilo po leti in gre na prag. Natakariji so spravili v kočijo po njegovem ukazu vse mnogotere pokupke, obložili mesto, kamor se je imel on vvesti, s svilnatimi vankuši, torbicami, z vezki, korbice so položili k nogam, na kozla so privezali plašč. Polozov poplača vse z darežljivo roko, in akoravno od zadaj, pa spoštljivo podpiran od služčih privratnikov zleze hrlaje v kočijo, sede, stisne rahlo vse okrog ležeče, vzame in prižge cigaro — in še le potem migne s prstom Saninu: „pojdi zdaj še ti!“ Sanin se vsede poleg njega. Polozov ukaže po privratniku kočijažu pognati in voziti točno —

ako hoče dobiti kaj žganja. Podnožki zaklopotajo, dverce zaklopnejo, kočija zdrdra.

XXXII.

Od Frankobroda do Wiesbadena je zdaj po železnej cesti jedno uro vožnje; pošta pa je potrebovala tačas tri ure. Konji so se menjali petkrat. Polozov je delom dremal in majal se drže cigaro mej zobmi in je govoril jako malo; skozi okno nij pogledal ne samo jedenkrat ne: živopisni vidi ga nijso zanimali rekel je celo da je — „priroda njegova smrt!“ Sanin je tudi molčal in tudi nij maral za krasne razglede: njemu nij bilo za to. On se je res oddaljil v razmišljanja in spominjanja. Na postajah je Polozov akuratno plačeval, zaznamoval si čas po urah, nadaroval postiljone — malo ali mnogo, glede na njihovo vdanost. Na polovici pota je vzel iz korbice, napolmene z jedili, dve pomaranči obdržal za sebe večjo in Saninu ponudil manjšo. Sanin pogleda vrpto na svojega sopotovalca — in se nasmeje.

— „Komu se smejiš?“ vpraša Polozov

po lastnem boru, po lastnem trudu ustvarjenih zakonov z ljubeznijo matere do otroka krčevito drži in tem hujše drži, čem več ga je stvaritev trpljenja stala, korist ta se ve da odpade; ljudstvo je dolgo časa indiferentno proti njim; ljudstvo je dolgo časa „der grosse Lämmel“, kakor skozi dosti stoletij do sedaj. Ali tu pride na pomoč kultura našega stoletja. Ljudstvo je sicer indiferentno proti zdajšnjim zakonom, (jemljem ta indiferentizem tako, da ljudstvo naše ne ljubi državnega in privatnega prava tako, kakor sem gori o Angležih opomenil,) ali ako zdajšnje pravno življenje boljše spozna, ljubilo bode te zakone, stopilo bo v velikansko delavnico prava, in kar je tu pomagalo delati, držalo bo kakor mati dete svoje kvišku, varovaje ga sovražnikov, in tako pridemo počasi do tega, da narod oktroiranega mu prava kot lastnega ljubiti začne in potem je v pravem boju za pravo, in tako na pravi stezi, kder ga vidimo kakor nekdanj Rimljana ali zdaj še Angleža, ki misli, da mu hoče skvariti dobre njegove zakone, potem je na idealnej višini, kder se o njem lahko reče: ta narod je res suveren, sovladar in ne „der grosse Lämmel“.

Jugoslovansko bojišče.

Poročila z bojišča se denes ne glasé prav dobro, da si tudi ne še slabo. Srbom se nij posrečilo pred Aleksincem tudi na levem bregu Turke vreči, kakor so jih na desnem, ker so ti najbrž zadnje dneve mnogo nove vojske dobili. — Videti je, da Turki forsirajo, po vsej sili bi radi hitro kak vspeh pokazali, za vsako ceno!

Iz Belgrada se glasi službeni telegram od 3. sept.: „Turki so na levem bregu Morave bili odbiti, ali v petek so z vkupno silo napali levo krilo srbske vojske na javnem polju. Bitva je trajala do devetih zvečer. Mej bitvo so Srbi obdržali svoje pozicije ali ker so Turki imeli trikrat večjo silo, potegnili so se Srbi v utrjene položaje pri Aleksincu in Deligradu nazaj. Vest, da so Turki vzeli Aleksinac je lažnjava, ker Turkov na desnem bregu Morave (kjer Aleksinec leži) še sploh nij.

Mukhtar paša je ob avstrijskeji meji pri Grahovu z desetimi bataljoni — udril v Črnogoro. Tu se je boj začel. Izid nij še znan; ali na tem kraji je baje malo Črno-

gorcev, ki se bodo v gore umaknili, dokler jim drugi bratje junaki na pomoč ne prihité in Turke zapode, kar se bode kmalu zgodilo. To nas ne skrbi.

Turški oficijalni telegram iz Carigrada 4. sept. pa poroča: Redif-paša je imenovan za vojnega ministra, Kerim-paša pa je ostal generalissimus. Turki so priborili pri Aleksincu še nekoliko dobrih pozicij. (Torej zadnji turski telegram sam poroča, da Aleksinca še nemajo.)

Sultan Abdul Hamid II.

—r. V teku kratkih mesecev imamo sedaj uže tretjega sultana turškega. Črez noč pride revolucija palačna, zvečer se zberó državni ministri kde v kakem kijosku, po kosarnah pa se konsignira vojaščina, — in ko jutro poka, tedaj pa se probudi kak onemogel in do sedaj čisto neznan princ — in sultan je, in klanja se mu vse! Njegov prednik pa je pozabljen in če se mu tudi ne godi tako, kakor nekdanj Galbi pri Vespazijanovem prihodu, in ne vlačijo trupla njegovega na mačkih po ulicah carigradskih, vendar pa mora skrbeti, da dobi pot, po katerem najhitrejše izgine iz življenja. V resnici čudne reči se gode sedaj na Turškem! V Bulgariji in po provincijah plenijo in gospodarijo na svojo roko surovi paše, in vlada carigradska nema toliko močij, da bi si le senco avtoritete pridobila ž njo. Čisto, prav čisto je onemogla! V Carigradu pa hoče vsak minister biti sultan in vsi v družini odstavljajo padišaha in nastavljajo. Kdo bi se pri tem ne spominjal časov, ko so v starem Rimu vladarje imenovali, ter jih zopet s prestola pahal pretorijanci in surovi vojskovodje. Kdo se pri tem ne spominja časov, ko je sedel na rimskem prestolu Romulus Avgustulus, zadnji rimski cesarček. In sultan Abdul Hamid nema gotovo več upliva, kot ga je imel svoje dni Avgustulus, in tudi njemu se zgodi prav lahko tista nesreča, da bode s senco svojega imena končal dolgo vrsto naslednikov kalifov. Mi nemamo nič proti temu!

Ali še od druge strani je zanimiv nastop novega sultana! Hamid Efendi je bil uže od od nekdanj znan kot zagrizen, star Turek, kateri bi koranu na čast najrajše pokončal vse redke spomine, ki si jih je ohranila evrop-

ska kultura v Turčiji. Z njegovim nastopom je torej odklenkalo Midhatovim reformam in brez reform je Turčija nemogoča in bode prišel njen pogin še veliko prej!

Zatorej je nastop novega sultana kritičen v vsakem oziru. Na vratu mu sedijo umni potentni ministri, po provincijah vladajo sami za se oholi paše, vojski proti Srbiji in Črnogori ste tepeni in zavest, da se ne vpeljejo nikake reforme postala je splošna. Sultan Hamid bo torej lahko ponosen, ako bode svogemu nasledniku zapustil še kako cesarstvo. Bati pa se je, da mu bode treba izpolniti nalogo turškega Avgustula in da bode moral gledati končni razpad slavnega kraljestva slavnih nekdanjih kalifov.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. septembra.

V notranjej politiki nij prav nič važnega omenjati. Cesar je pri vojaških vajah, ministri počivajo od pretruda na deželi kje, javna zastopstva nijso sklicana. Vsa pozornost se obrača na vnanje zadeve in te so pač od dne do dne ozbiljneje.

Vnanje države.

Denes diplomacija trdi, da jej je zopet bolj mogoče premirje doseči in posredovati mej Turčijo in Srbijo. Da vidimo! Kmalu se bode odločilo, če diplomatje prav govore, a veliko vpliva bode imel izid vojevanja pri Aleksincu in Deligradu.

Ruska vlada namerava tudi pri finskih uradih strogo upeljati ruski jezik.

Iz Peterburga se javlja, da je ruski poslanik v Carigradu portu v imenu Rusije povedal, da ona ne bode nikoli dovolila, da bi turška vojska en del Srbije zaséla.

O turškem razsultanu Muradu poročajo iz Carigrada, da ga bode kmalu mrtud zadel, to se pravi: Turki ga bodo zadavili ali samomorili, kakor so pred malo časom prednika Abdul-Aziza. Divjaki, ali vendar varvanci nekih nemškutarjev!

Iz Rima in iz Milana se poroča, da so bili v obeh teh italijanskih mestih veliki javni tabori, na katerih so Italijani prokleli turško barbarstvo in sklenili nabirati za južne Slovane. Živeli taki Italijani, to so res slobodumni ljudje, ki imajo tudi srce!

Na Italijanskem so ministri sklenili, razpisati občne volitve v državno komora meseca oktobra t. l.

Iz Amerike se poroča, da v Saveni strašno taka zvana „zlata merzlica“ razsaja.

marljivo odiraje se svojimi kratkimi belimi nohti kožo od pomaranče.

— „Komu?“ ponovi Sanin. „Svojemu potovanju s taboj.“

— „A zakaj?“ vpraša zopet Polozov, in vtakne v usta jednega od podolgastih koscev, na katere je razpadlo pomarančino meso.

— „Jako čudno se mi zdi moje potovanje. Včeraj sem še ravno tako malo mislil o tebi, kakor o kitajskem cesarji, denes pa se peljam s taboj prodavat posestvo tvojeji ženi, o kateri si tudi nijsem najmanj domišljeval.

— „Vse se lahko zgodi,“ odgovori Polozov. „Čim dalj živiš, več boš doživel. Na primer, ali si moreš predstavljati mene jahajočega na ordonance? Ali jaz sem jahal; veliki knez pa je komandiral! „v dirku, v dirku tolstega korneta!“

Sanin se počohlje za ušesom.

— „Povej mi vražji Hipolit Sidorič, kakšna je tvoja žena? Kake nravi je? To je meni potrebno vedeti.“

— „Njemu je lahko komandirati, v dirku! reče s hitro jezo Polozov, ali meni . . . kako

pa meni? Mislim sem si: vzemite si vašo čast in spolete — in z Bogom! Da . . . vi me vprašate o ženi? Kaj — žena? Človek kakor so vsi. Prsta ne devaj v usta, tega ne ljubi. Glavno pa — govori veliko . . . da se bo imela nad čem smijati. Od svoje ljubezni jej pripoveduj, kolikor naj zabavnejši znaš.“

— „Kako zabavnejše?“

— „Da. Saj si mi pripovedoval, da si zaljubljen, da se hočeš ženiti. Na, to jej vse popiši na dolgo in široko.“

Sanin se čuti razžaljenega. — „Kaj ti v tem kaj smešnega nahajaš?“

Polozov vzdigne oči. Sok od pomaranče mu teče po njegovem podbradku.

— „Ali te je tvoja žena v Frankobrod nakupovat poslala?“ vpraša Sanin, po nekoliko časa.

— „Da.“

— „Kaj si nakupil?“

— „Igrače.“

— „Igrače? ali imaš uže otroke?“

Polozov se odmakne od Sanina. „Od kedaj bi imel otroke?“

„Ženski križ . . . Lepotičje. Deloma tudi toaleta“

— „Ali se ti spoznaš v teh stvareh?“

— „Da.“

— „Kako pa, da si mi rekel, da se v ženske reči ne vtikaš?“

— „Za kaj družega se ne brigam. To pa . . . je nič. Iz dolzega časa. Žena zaupa mojemu okusu. Celo trgovati bi znal s tacimi rečmi.“

Polozov jame govoriti bolj in bolj počasi: obnemore.

— „In je tvoja žena jako bogata?“

— „Bogata pa bogata. Ali le za sebe.“

— „Ali ipak, pravi se, se tudi ti ne moreš pritožiti?“

— „Zato sem pa tudi mož. Da bi ne užival! Saj sem jej koristen človek! Od mene ima hasek! Jaz sem — lahkoživec!“

Polozov si obriše lice s fuljarom in težkobno sopihne: „usmilji se in ne govori več, saj vidiš kako mi je težko.“

Sanin ga je pustil v miru — in vnovič zagreznil se v razmišljevanja.

Od 21. avgusta jih je zbolelo 256 in 40 izmed njih tudi zamrlo.

Dopisi.

Iz Idrije 31. avgusta [Izv. dop.] (Dr. Jenko in rudniški uradniki.) Kamor prideš čuješ samo: „dr. Jenko, c. kr. rudniški fizik gre iz Idrije.“ Spočetka nisem hotel tega verjeti, dokler se nisem po boljših virih prepričal o resnici ove govornice. Sam g. O. raznesel je to vest mej svet idrijski, torej je gotovo istina.

Pravi se, da bodo odpravili službo c. kr. rudniškega fizika — zakaj? tega ne vem, ker še nisem videl dotičnega „ukaza“, motim se pa nikakor ne, ako si dovoljujem trditi v imenu rudarjev in mnogo nepartajčnih uradnikov: dr. Jenko je v svojem vestnem zdravniškem službovanju brez madeža, zato se mu v tem obziru nij moglo priti do živega, — ker je pa dr. Jenko ravno v nekkih krogih persona ingrata, iskali so dalje kakor jedno leto način, kako bi odpravili iz Idrije moža, za katerim stoji cela neodvisna Idrija, kajti dr. Jenko je zdravnik, kakoršnega Idrija do sedaj še nij imela.

Čakajmo, bomo videli, kaj bode poreklo idrijsko prebivalstvo k temu! — Govorite idrijski zdravniki, kdo ima toliko simpatij pri ljudeh?

Čakajmo! pravim, kaj poreče mesto k temu. — Resnico govorim, trdeč, da sem videl v nekaterih očeh solze, ko sem denes ljudem pripovedoval: g. dr. Jenko gre iz Idrije. Reklo se mi je: Kaj se hoče: v Idriji ne more živeti mož usmiljenega srca, mož, potegovajoč se za pravice in blagor Idrijeev. — Ker bodemo še nekaterekrat govorili o dr. Jenku tudi iz narodnega stališča, naj rečem denes še par besed sine ira et studio onemu gospodu — nomina odiosa — ki je v prvi vrsti intrigrinal proti našemu ljubljencu dr. Jenku. Dočakali ste vi res visoko čast v Idriji — hvala vam za vse dobro — toda nemožato je, da baš tak izkušen mož koplje jamo človeku, ki ga ljudstvo rado ima in je pošten.

Iz Trsta 4. septembra [Izv. dop.] Rojanska čitalnica je imela 29. avgusta svoj redni občni zbor, pri katerem je bil voljen sledeči odbor. G. M. Žvanut predsednik, Jože

Leban, Franjo Krašovic, Franjo Žitko, Janko Drašček, Ivan Hanzal, Rok Durn, odborniki. Blagajnikovo poročilo konstatira popolno bilanco mej dohodki in stroški, kar je najbolje poročstvo za obstanek društva in znanje dobrega gospodarstva. Pri prvi seji novega odbora sklenilo se je napraviti besedo 17. t. m. v prid logaškim pogorelcem. Druga beseda, katerej se še nij dan odločil, bode za Lavričev spominek.

Iz Rusije 1. septembra. [Izv. dop.] (Status quo ante bellum). Velikanske stvari se napravljajo. Narodov duh se vzpenja! Uze v svojem poslednjem dopisu sem govoril z besedami „N. Vrem.“ o premembni menja ruskih listov, stoječih blizu vladnim krogom, crpajočih svoje članke iz zanesljivih, mogočnih virov. Ta prememba je od dne do dne vedno silnejša; tolažljiveje pačne more nikdo pisati za Slavjane, ko piše uradna ruska „Agence Générale Russe“ pod naslovom našega današnjega dopisa:

„Status, quo ante bellum, evo očarovalnega ideala, sredstva proti vsem nedostatom, plačila za solze, katero se predlaza v razdejanih kočah vdovam in sirotam! Status quo ante bellum, evo štita Evrope, s katerim se je branila še pred letom, pod katerega pribega tudi zdaj, hladna in ravnodušna, pred gromadami pobitih trupel in porozanih glav, iz katerih ust s poslednjim dihom v red slišal se je krik, ne o maščevanju ampak o pravici! Status quo ante bellum, evo krščansko vero, s katero se ponaša Avstrija kakor s svojim nekdanjim kinčem, in katera se je zdaj tako rada oddala na osramotenje baši-bozokom. Status quo ante bellum, evo zahtevanje, da bi Rusija hladno gledala vsa zverinstva, nasilje in ubijstva nekoliko ur od svojih mej, i ne smela povzdigniti svojega glasa v obrambo slabih, mej tem, ka ves ruski narod od jeze škriplje z zobmi! So-li pomislili Evropski kabineti, v kakej stiski bode pri podobnih okoliščinah ruska vlada?

Če ta status quo ante bellum, katerega obranjati bilo je nevarno, a zopet storiti ga veljavnega, je ravno sramotno, ne glede na vse to, vendar le dobi svojo moč, ne bode li Rusija primorana, poprašati sama sebe, je li primerno njej ostati verno pariž-

skemu dogovoru, dunajske konferenciji in berlinske spomenici? Če drži vest ruskega naroda pri vidu, kako se zopet nalaga njegovim bratom o krvi i veri staro igo, bode li možno prezirati ruskemu imperatoru tako jednodušno izkazano sočutje svojega naroda, istemu ruskemu carju, katerega vladanje je od prvega trenutka le poštenost, pravica, i zmernost? Ne, pri vidu, kako balkanski kristijani povzdigujejo k njemu roke, kakor k mogočnemu buditelju, ter ga prosijo zastopstva pred sedbo Evrope, bode ruski imperator rajši odločil se od držav, katere so z njim podpisale te dogovore samo vežoče njemu roke, nego rekel balkanskim narodom, ka on ne more za nje ničesa storiti. Od istega trenutka, ko bode „zveza“ začela pomeniti vzajemnost, Rusiji nij treba nobenih zaveznikov! Jasno i točno. — F. M. Št.

Domače stvari.

— („Laib. Tagblatt“) je bil na tožbo prof. Šukljeja pred včerajšnjem pred sodnijo obsojen, da mora preklicati znane neresnične zavjaje tega lista o rečenem profesorju. — Tudi znano dogodbo s trgovcem G. na železnici pri Zidanem mostu, prisiljen je bil „Tagl.“ preklicati kot neresnično.

— (Knjige družbe sv. Mohora) so dospеле, ter se dobivajo pri poverjeniku za Ljubljano in okolico g. Jos. Jeriču v Ničmanovej hiši na Starem trgu hiš. št. 16.

— (Koncert.) Denes sredo zvečer bode mestna godba igrala v restavraciji ljubljanske čitalnice.

— (Umrlo) je v Ljubljani meseca avgusta 68 osob, mej katerimi je bilo 35 moških, a 33 ženskih.

— (Iz Mozirja) 2. sept. se nam piše: „C. kr. deželni šolski nadzornik g. J. Rožek je meseca julija nadzoroval šolo v Gorjegradskem okraju. Vsled tega je dobil morijski nadučitelj gosp. Ognjeslav Cizelj za marljivo delovanje pohvalno pismo. Mi g. Cizelju iz srca čestitamo na tem odlikovanju, ker on ga z vsem, kar je uže za našo mladino storil, v resnici zasluži. Živio!“

— (Iz Toplic) se piše „Sl.“: Tukaj smo imeli 28. avg. šolsko izpraševanje pod nadzorstvom visokočestitega kanonika novomeškega g. Legata. — Veselo je bilo slišati,

Gostilnica v Wiesbadenu, pred katero se je kočija ustavila, je bila podobna majhnemu gradu. Zvončeki brzo zazvonijo v njej, začne se nemir in letanje, lepi ljudje v črnih frakih so prezali pri glavnem vhodu. Z zlatom oblit vratar odpre duri kočije.

Kakor nek trijumfator vstane Polozov s kočije in stopa veličastno po pogrnenih preprogah in blagodišečih stopnjicah. K njemu prileti človek v lepej obleki in ruskega obraza — njegov hišni.

Polozov mu precej opomni, da ga bode drugekrat vselej moral vzeti soboj — kajti sinoč so ga v Frankobrodu pustili brez tople vode! Hišnemu stopi groza v obraz — in naglo se priklonivši potegne z gospoda kaloše:

— „Je Marija Nikolajeva doma?“ vpraša Polozov.

— „Doma. Izvoli oblačiti se. Obedovati bode denes izvolila pri grofinji Lasunskej.“

— „A! pri grofinji Lasunskej . . . Stoj! V kočiji so moje stvari, pojdi, vzemi in prinesi jih. Ti pa, Dimitrij Pavlovič,“ pristavi

Polozov, „vzemi si sobo, in pridi čez tri četrt ure. Obedovala bova skupaj.“

Sanin vpraša za število sobe, katera se je zanj pripravila, spravi si svojo toaleto v red, si nekaj oddahne, in potem odpravi v velikanski appartement, njegove svetlosti „kneza von Polozoff.“

On najde „kneza“ v krasovitej barhantnej naslonjači sred veličastnega salona. Flegmatični prijatelj Sanina se je bil uže skopal in je bil oblečen v bogato atlasno ponočno suknjo; na glavi je imel malinasto fesko. Sanin se mu približa in ga nekoliko časa ogleduje. Polozov je sedel nepremično, kakor idol; celo lica nij proti njemu obrnil, ni z obrvmi mignil, niti glasu dal od sebe. Prizor je bil zares veličasten! Ko se je Sanin kake dve minute nad njim radoval, je hotel Sanin nagovoriti ga in rušiti to sveto tišino — ko se na jedenkrat dveri iz sosednje sobe odprejo in se na pragu prikaže mlada, krasna dama v belej svilnatej obleki s čipkami, z briljanti na roki in na vratu — Marija Nikolajevna, Polozova. Njeni gosti, plavi lasje so padali

z obeh stranij glave — v spletenih kitah po plečih.

XXXIII.

— „Ah, odpustite!“ izpregovori ona z naspol zmedenim in naspol nasmešljivim, smehljanjem, prime hitro z jedno roko za konec kite in upre v Sanina svoje velike, modre, svitle oči. Nijsem mislila, da ste uže prišli.

— „Sanin, Dimitrij Pavlovič, moj prijatelj od mladih let,“ izpregovori Polozov, obsedi kakor popred, niti se obrne k njemu, ter pokaže s prstom na njega.

— „Da . . . vem . . . Saj si uže pravil. Hotela sem ti reči, Hipolit Sidorič . . . Moja hišina je denes nekako malomarna . . .“

— „Da bi lase spletela?“

— „Da, da. Odpustite,“ ponovi Marija Nikolajevna s prejšnjim smehljanjem, kimne z glavo Saninu ter se — hitro povrnivši, skrije za durmi, pustivši za soboj kratek, ali skluden vtis krasnega vratu, divnih pleč, čudobnega stana.

Polozov vstane — in težko se zibaje gre za njo pri ravno tistih durih. (Dalje prih.)

kako dobro so otroci iz različnih predmetov, kakor iz krščanskega nauka, iz slovenske slovnice, računanja itd. odgovarjali. Pri vseh učencih in učenkah pokazala se je njihova pridnost in učiteljev obilni trud. — Gosp. Ferdinand Kaliger je učitelj, ki se mnogo trudi za svojo šolsko mladino. Toliko v tako kratkem času (od maja meseca do septembra) otroke naučiti, niso majhene reči. Gosp. Kaliger je prišel k nam ledino orat, kajti bili smo dve leti brez učitelja. Zatorej smemo upati, da se bo g. Kaliger tudi v prihodnje tako vrlo obnašal. Bog nam ga še mnogo let ohrani!

— (Iz Vojnika) se nam piše: V noči mej 31. avg. in 1. sept. nastala je pri nas velika nevihta. Deževalo je, kot bi bilo iz škafa lilo, vmes pa je grmelo, da je bilo joj. Imamo pa žalibože tudi nesrečo zabilježiti. Okolo polu noči udarilo je namreč v skedenj kmeta G. Kmalu je stal ves skedenj v ognju. Rešiti nij bilo (razen živine) ničesar moči. Posestnik bil je zavarovan. — Potok Hudinja je strašno narasel, ter je poplaval vse blizu ležeče polje. — Bliznje Celje je vse pod vodo. Po državnej cesti teče voda tako, da se od naše strani peš v Celje priti ne more. — Žito na polji je vse pomandrano. Ubogi posestniki!

— (Poseben železničen vlak) se odpelje 8. t. m. ob ugodnem vremenu ob 1/2 7. uri zjutraj iz Ljubljane v Lesce. Vožnja za tja in nazaj znaša v II. razredu 2 gld., v III. pa 1 gld. 20 kr. V Bledu je Malega Šmarna dan na otoku slovesno cerkveno opravilo, katerega se navadno udeležuje vsa okolica bledska. — 7. t. m. gre poseben vlak iz Beljaka in Celovca skoz Maribor v Trst, nazaj pa se vrača po gorenjskeje železnici skoz Trbiž. V ta namen izdane karte, skoz 14 dnij veljavne, za vso vožnjo veljajo za II. razred 14 gld., za III. razred pa 10 gld.

Razne vesti.

* (O vremenu.) V češkem listu proročuje nek dr. Šofka za ta mesec lepo vreme, da si prizna, da so letos znamenja posebno zanesljiva.

* (Nuna pobegnila.) Iz Prage se poroča, da je poskušala nuna Elizabeta Dörner, Nemka, iz kloštra pobegniti. Skočila je z okna v drugem nadstropju in se oškodovala. Opatica je bila k sodnji poklicana na zagovor.

* (Nesreča.) Neke delavki v fabriki Füssen, na Bavarskem, je prišla mašina kito, ko jo je, spletaje si lase, čez hrbet vrgla. Odrvalo jej je vse lase in glavino kožo; ženska je zaradi tega umrla, ker je prisad pritnil.

* (Čuden porod.) „Obzoru“ se piše, da je v Prilščah, na Hrvatskem, neka mati porodila dete, ki ima na vsakej roci in nogi po šest prstov, in sicer prav pravih.

* (O novem sultanu) piše francoski „Gaulois“: Hamid je star 34 let, v mladosti se nij nič učil, zgodaj je okušal haremska veselja, še le v dvajsetem letu se je naučil malo francoščine. Nekateri pravijo, da je pijanec, drugi da nij res. Tudi je skop. Rad ima opice, ptiče in hrošče nabira. Sicer je pobožen Mohamedanec, Grke baje posebno sovraži.

* (Mešana družina.) V Vangoru v Ameriki živi žena, kateri je umrl uže četrti mož. Prvi je bil Irlandec, drugi mur, tretji Indijanec, četrti Amerikanec. Z vsacim ima več otrok. Sedaj je vzela petega, in sicer Kitajca.

Poslano.

Gospodu Francu Vaš-u, posestniku na Vranskem. Vi ste prišli dne 2. t. m. v Grajsko vas, da bi se Vam brizgalka, katero je tukajšna

občina prejela od vzajemno zavarovalne praške banke „Slavije“, posodila za to, da bi vodo, katera se Vam je baje v klet natekla „izpumpali.“ Jaz sem brizgalko prepovedal posoditi, ker nam jo je „Slavija“ podelila za gašenje ognja, ne pa za pumpanje vode iz Vaše kleti. V hudi jezi ste baje se grozili, da bode te glavnemu ravnateljstvu „Slavije“ pisali, naj nam brizgalko odvzame. (!) Da ste pa Vi tako mogočni, in da imate tako velik vpliv pri banki „Slaviji“, tega pač nijsmo vedeli, pa tudi ne verjamemo, da bi pri tej banki Vaše ime znano bilo, kajti to je naroden zavod, razumete gospod, naroden! Storitorej, kar hočete, pišite kolikorkrat in kamor hočete, opravili ne bode te več, kakor k večjemu, da Vas bodo i tam, izpoznali tako dobro, kakor Vas mi poznamo; in če bo to Vam ljubo, nas bo gotovo veselilo.

Dalje ste rekli, da ako brizgalko do Vas ne pripeljamo, nam bode te pozneje pri mostovih nagajali. Kaj mislite s to besedo? Mislite „pozneje“ ka-li načelnik okrajnega odbora biti? Bog nas varuj pred načelnikom, kateri bi občinam nasprotoval! Sicer pa se vas po nobenej strani ne bojimo, če nam še tako pretite. Smemo pa se zanesti, da bo kak sposobnejši mož za to mesto izvoljen in potem boste težko nam „nagajati“ mogli.

Toliko vam v pomirjenje, da bode te vedeli, da se vas in vaših besedij jaz in občani nijsmo preveč ustrašili.

Grajska vas, dne 3. sept. 1876.

Franc Kosem, župan.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka

in brez stroškov po izvrstni Revalescière du Barry

v Londonu.

30 let uže je nij bolezn, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze i naduho, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprevajenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, mrzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shušanje, bledičico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenje in je bolje, nego dojnično mleko. — Izkaz iz mej 80.000 spričeval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spričevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castlestuart, Markize de Bréhan a mnogo drugih imenitnih oseb, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj. **Kratki izkaz iz 80.000 spričevalov.**

Na Dunaji, 13. aprila 1872.

Prešlo je rže sedem mescev, odkar sem bil v brezupnem stanju. Trpel sem vsled prsnih i čutnicnih bolečinah, in sicer tako, da sem od dne do dne vidno gnil, in to zaprečilo je dolgo časa moje študije. Čul sem od Vaše čudapolne Revalescière pričel sem jo rabiti in zagotovim Vas, da se čutim po mesečnem užitku Vaše tečne in okusne Revalescière poponem zdrav, tako, da brez najmanjšega tresenja morem zopet pisati. Zaradi tega priporočam vsem bolnim to primerno prav celo in okusno hrano, kot najboljši pripomček, ter ostanem Vaš udani

Gabriel Teschner,

slušatelj javnih višjih trgovskih šol.

Pismo visoko plemenite markize de Bréhan.

Neapel, 17. aprila 1862.

Gospod! Vsled neke bolezni na jetrah bilo je moje stanje hušjanja in bolečin vsake vrste sedem let sem strašno. Nijsem mogla niti čitati niti pisati, tresle so se vse čutnice na celem životu, slabo prevajenje, vedno nespanje, ter sem trpela vedno na razdraženji čutnici, katero me je sem ter tja prega-

njalo in me ne jedni trenotek na miru pustilo, in pri tem bila sem melanholična najviše stopinje. Mnogi zdravniki poskusili so vse, brez da bi moje bolečine zlažšali. V polnej obupnosti poskusila sem Vašo Revalescière in sedaj, ko jo uživam tri mesece, zahvaljujem se bogu. Revalescière zasluži največje hvale, pridobila mi je zopet zdravje in me stavila v stanje, da morem moju društveno pozicijo zopet uživati. Dovolite gospod, zagotovjenja moje prisrčne hvaležnosti in popoinega spoštovanja.

Markize de Bréhan.

Št. 65.715. Gospodični de Montlouis na neprevajenju, nespanju in hušjanju.

Št. 75.877. Flor. Köllerja, c. kr. vojašk. oskrbnika, Veliki Varaždin, na pljučnem kašlju in bolehanju dušnika, omotici in tišcanju v prsih.

Revalescière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na cen, ko pri zdravilih.

V ptičastih pusicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold.

Revalesciero-Biscuiten v pusicah in Revalesciero-Chocolatée v prahu iz tas 1 gid. 50 kr., 24 tas 2 gld. 50 kr., 40 tas 3 gld. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gld.

Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 5, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerjskih trgovcih; tudi razpošiljava dušajska hiša na vse kraje po poštih pakiznicah na povzetju. V Ljubljani Ed. Šahr, J. Svoboda, lekar pri „zlatem orju“, v Reki pri lekarju J. Produmu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (31)

Loterijske srečke.

V Gradci 2. sept.: 11. 67. 33. 50. 29.
Na Dunaji 2. sept.: 40. 38. 75. 78. 82.

Dunajska borza 5. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovejih	66 gld. 90 kr.
Enotni drž. dog v srebru	70 . 40
1860 drž. posojilo	116 . 90
Akcije narodne banke	849 . —
Kreditne akcije	150 . 50
London	120 . 60
Napol.	9 . 62 1/2
C. k. cekini	5 . 83
Srebro	101 . 25

Vsakovrsno

bolečine v zobéh,

ki so tekar začeli gnjiti ali so uže votli, odpravi takoj in stalno slavni **indijski ekstrakt**. Brez njega ne bi smela biti nijdna družina zaradi izvrstnega njega vspeha. Jedinu pravi se dobiva v steklenicah po 35 kr. in 70 kr. v Ljubljani samo pri Edvard Mahru. (277-1)

Umetne zobe in zobišča

(Luftdruckgebisse),

ustavlja brez bolečin, ter opravlja plombacije in vse druge operacije z zobmi

zdravnik za zobe Paichel,

stanujoč pri Hradeckega mostu v Malitovej hiši (prvo nadstropje.) (252-6)

Dorško olje

iz sale kitovih jeter,

iz Borgena na Norveškem;

rumeno 1 steklenica 60 kr.;
nepremočljivo brez okusa in duha 1 steklenica 80 kr.;

sé železnim jodrom 1 steklenica 1 gold.
Da se ponarejevanju izogne vtisneno bode moje ime na vsakej steklenici.

(53-21)

Gabriel Piccoli,

lekar, na dunajskeje cesti v Ljubljani.

Polytechnická škola

ve Frankenbergu (v Sasích).

Pro vzdělání

Ingenieurů strojů, Zeměměřičů, Lučebníků (úplně zařízené Laboratorium),
Strojvedoucích.

Přípravka pro jednoroční dobrovolníky.

Prospekty zaslá ředitelstvo zdarma a na dopisy

odpovídá se též česky.

(229-4)